

Gustaf Hoffstedt
Ordförande, Social- och omsorgsnämnden

Interpellationssvar gällande konkurrensutsättning av personlig assistans

Annamaria Bauer (v) och Stefan De Maecker (mp) har i varsin interpellation ställt totalt fem frågor gällande konkurrensutsättning av personlig assistans.

Personlig assistans enligt Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS)

1994 fick vi i Sverige en unik lagstiftning gällande personlig assistans. Personlig assistans är ett personligt stöd som ger den funktionshindrade ökade möjligheter till ett självständigt liv. Den enskildes behov av stöd och hjälp ska kunna tillgodoses av ett begränsat antal personer som inte är knutna till någon verksamhet utan till den enskilde funktionshindrade. Den enskilde ska ha ett avgörande eller mycket stort inflytande på vem som anställs som assistent. Den enskilde ska också ha ett stort inflytande över när och hur hjälpen ska ges d.v.s. bestämma över sin livssituation. Genom att upprätta en genomförandeplan där den assistansberättigade deltar säkras delaktighet i alla frågor. Detta gäller oavsett vem som utför assistansen.

Det svenska systemet

I en studie av kundval för äldre och funktionshindrade i Norden skriver Per Gunnar Edebalk och Marianne Svensson vid Lunds universitet att personlig assistans finns i alla nordiska länder. Den starkaste rättigheten till personlig assistans finns dock i Sverige där staten också är delaktig i finansieringen. Danmark, Norge och Finland kräver att den assistansberättigade skall vara arbetsledare för sin assistans, i Sverige finns den möjligheten men är inget krav. Forskningen ringar in några kritiska faktorer vid den assistansberättigades val av utförare. Det gäller bl.a. tillgången till information om vad som händer om tjänsten uteblir eller försenas.

Personlig assistans på Gotland

På Gotland utförs personlig assistans med god kvalitet. Gotlands kommun är den största utföraren, av 130 personer med assistans utförs 37 av annan utförare än kommunen. Kommunen finansierar de första 20 timmarna oavsett utförare, övrig tid ersätts med statliga medel via försäkringskassan. Kommunen har inget tillsynsansvar gällande assistansen i de fall den funktionshindrade väljer annan ut-

förare eller väljer att vara sin egen arbetsgivare. Det betyder att kommunen i de fallen inte heller kan påverka insatsens kvalitet.

Social- och omsorgsnämndens beslut april 2007

Nämnden följer direktiv från kommunfullmäktige om ökad konkurrensutsättning. Nämnden menar att konkurrensutsättning inom socialtjänsten kan stimulera utveckling inom området. Fler utförare skapar ökade möjligheter till idé- och erfarenhetsutbyte. När medarbetare inom vård och omsorg väljer andra arbetsgivare än Gotlands kommun gagnas en hel yrkeskår, i det att mångfald på arbetsmarknaden är bra för arbetstagarna.

Frågor

Hur ser ordföranden på möjligheten att berörda ska kunna vara delaktiga i beslut som påverkar deras vardag på ett betydande sätt?

Den assistansberättigande kan alltid välja vem som ska utföra assistansen och kan därmed på ett avgörande sätt påverka utformningen av assistansen. Genom att den funktionshindrade deltar aktivt när genomförandeplanen upprättas kan han/hon där påverka assistansens utformning på detaljnivå.

Upphandlingsprocessen av personlig assistans påbörjas 2008-04-01 och i takt med att framtagandet av förfrågningsunderlag och villkor vid verksamhetsövergången färdigställs kommer samtliga berörda få information och vara delaktiga i processen.

När anser ordföranden att berörda (både brukare och assistenter) bör få nödvändig information om aktuellt beslut och dess konsekvenser?

Så tidigt som möjligt, vilket också har skett till chefer och personliga assistenter. Information till enskilda brukare är viktigt att det sker när beslut fattats om vilka som föreslås bli berörda.

På vilket sätt motiverar ordföranden att konkurrensutsätta en kommunal verksamhet som medborgarna redan idag kan välja bort till förmån för andra alternativ?

Genom att upphandla personlig assistans inom ett givet geografiskt område bestämmer kommunen kvalitetskrav och andra villkor för hur assistansen ska utföras. När den assistansberättigade väljer annan utförare idag, vilket också kan ske även fortsättningsvis, har kommunen ingen insyn i verksamheten. Med upphandling kan vi säkerställa god kvalitet i insatsen.

Hur hanterar Social- och omsorgsnämndens ordförande/kommunalråd Gustaf Hoffstedt detta (risken att kommunen står med ett stort antal övertalig personal)?

Vid en så kallad verksamhetsövergång erbjuds de personliga assistenterna att följa med till den nya arbetsgivaren. De som väljer att stanna i Gotlands kommun erbjuds annat vårdarbete inom nämndens verksamhetsområde. Chefer erbjuds inte anställning i det nya företaget. För att bereda dem fortsatt arbete inom social- och omsorgsförvaltningen har ett anställningsstopp på administrativa tjänster införts.

Har man inför beslutet om privatisering av verksamheten gått ut i någon som helst form av samråd med berörda gruppen och i annat fall – varför inte?

Samråd med enskilda brukare har inte skett av det skälet att förslag ännu inte tagits fram angående vilka brukare som kommer att beröras. När upphandlingsprocessen påbörjas i april ska beslut tas kring avgränsningar: Hur stort ska det geografiska området vara? Ska upphandlingen i första skedet röra både barn och vuxna? När i tid ska verksamhetsövergången ske?

Samråd med företrädare för brukarna har skett i maj. Beslut i nämnden togs i april, och det fanns naturligtvis möjlighet att på mötet i maj ha synpunkter på beslutet. Ingen av brukarorganisationerna hade något att erinra mot beslutet. Det som betonades var dock att kvaliteten i insatsen måste säkras oavsett utförare.

Visby 2007-11-21

Gustaf Hoffstedt